

E-FATURA VE E-DEFTER UYGULAMALARI

İş dünyasında yaşanan en önemli gelişmelerden biri olarak kabul edilen e-fatura ve e-defter uygulamaları artık bir yenilik olmaktan çıkıp ticari hayatın zorunlu unsurlarından biri olarak yer ediniyor. **Küresel ekonominin kayıt ve raporlamasını sağlayan e-fatura ile e-defter süreç içinde şehir ve ülke sınırlarını yok ederek**, fatura, belge ve defter türü materyallerin fiziki olarak ortadan kalkmasını sağlayacak büyük bir gelişme olarak değerlendiriliyor.

Teknolojinin hızlı ilerlemesini bizler günlük yaşantımızda, kurumların ve devletlerin her türlü faaliyetlerinde çok yoğun bir şekilde hissettiriyor. Teknoloji, sermayenin akışkanlığını hızlandırarak, sermaye akışkanlığını beraberinde yerel ve küresel ticareti büyütüyor. Büyüyen yerel ve küresel ticaret iş süreçlerinin karmaşıklığını tetikliyor. Ekonominin kayıt ve raporlaması işlem, sayı ve hacim olarak bu süreçte cevap verebilecek gelişmeleri zorunlu kılıyor. Dünya çapında bütün bu gelişmeler aynı zamanda ortak dil oluşumunu gerekli hale getiriyor. E-fatura ve e-defter bu süreci kucaklamayı, aynı zamanda karmaşık ve küresel boyuta ulaşan ekonomiyi daha kolay denetleme, otokontrolünü yapmayı sağlayacak çok önemli bir gelişme olarak görülüyor.

Küresel ekonominin kayıt ve raporlamasını sağlayan e-fatura ile e-defter süreç içinde şehir ve ülke sınırlarını yok ederek, fatura, belge ve defter türü materyallerin fiziki olarak ortadan kalkmasını sağlayacak büyük bir gelişme olarak değerlendiriliyor.

E-FATURA VE E-DEFTER KULLANIMI KİMLER İÇİN ZORUNLU

E-fatura ile e-defter uygulamalarında en büyük kafa karışıklığı, hangi mükellefleri kapsadığı konusuyla ilgili oluyor. Çünkü satın alınan malın türüne, miktarına, fiyatına ve herhangi bir özelliğine bakılmaksızın;

a) 4 Aralık 2003 tarih ve 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu kapsamında madeni yağ lisansına sahip olanlar ile bunlardan 2011

t a k v i m yılında mal alan mükelleflerden, 31 Aralık 2011 tarihi itibarıyla 25 milyon lira brüt satış hasılatına sahip olanlar.

b) 6 Haziran 2002 tarih ve 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanunu'na ekli (III) sayılı listedeki malları imal, inşa veya ithal edenler ile bunlardan 2011 takvim yılında mal alan mükelleflerden, 31 Aralık 2011 tarihi itibarıyla asgari 10 milyon lira brüt satış hasılatına sahip olanlar.

Yukarıda ifade edilen alışları yapanların tütün, alkol, kolalı gazoz sektöründe veya başka sektörlerde faaliyet göstermesi e-fatura ile e-deftere geçişlerine ilişkin zorunluluklarını değiştirmiyor. Belirtilen mükelleflerden hizmet satın alanlar için zorunluluk söz konusu değil.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli cetvellerde yer alan idare, kurum ve kuruluşlar ile iktisadi kamu kuruluşlarının elektronik fatura uygulamasından yararlanma ve elektronik defter tutuma zorunluluğu yok. E-fatura uygulamasından yararlanan mükelleflerin birbirlerine yapmış oldukları mal teslimi veya hizmet

E-FATURALAMA, OLUŞTURMA- GÖNDERME-SAKLAMAYA İBRAZ AŞAMALARININ TAMAMININ ELEKTRONİK ORTAMDA GERÇEKLEŞTİRİLDİĞİ FATURALAMA BİÇİMİDİR.

ifaları için e-fatura düzenleme-
leri ise zorunlu.

E-fatura kullanmak zorunda olan mükellefler; nihai tüketicilere ya da e-fatura kullanmayan mükelleflere kâğıt fatura düzenlemeye devam edecekler. E-fatura uygulaması kapsamında, e-fatura alması gerekirken kâğıt fatura kabul eden mükelleflerin, ilgili vergi mevzuatı hükümleri çerçevesinde bahse konu KDV'yi indirim konusu yapmaları ve kâğıt faturada yer alan tutarı gider yazmaları mümkün değil.

E-FATURA YENİ BİR BELGE TÜRÜ DEĞİL

Kâğıt faturayla aynı hukuki niteliklere sahip e-fatura yeni bir belge türü değil. Dolayısıyla aynı mal veya hizmet satışı işleminde hem kâğıt faturanın hem de elektronik faturanın bir arada düzenlenmesi mümkün değil. Ticari alışverişte bulunan gerçek ve tüzel kişiler, birbirlerinin e-fatura kapsamında olup olmadığı bilgisini sorarak alabilecekleri gibi, www.efatura.gov.tr internet adresinden de kontrol edebilirler. İlgili adreste kayıtlı kullanıcı olmayanlara kâğıt fatura, kayıtlı kullanıcılara ise elektronik fatura düzenlenmesi gerekiyor. Kapsama girmediği halde e-fatura ve e-defter kullanmak isteyenler bu uygulamalardan yararlanabilecekler.

Zorunluluk kapsamına giren mükellefler e-fatura için 1 Eylül 2013, e-defter için ise 1 Eylül 2014 tarihlerine kadar Gelir İdaresi Başkanlığı'na başvurmuş olmaları gerekir. E-fatura ve e-defterin, mükelleflere ait bilgi işlem sistemlerinde saklanması gerekmekte olup, Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde ve Türkiye Cumhuriyeti kanunlarının geçerli olduğu yerlerde saklanması zorunlu. E-defter ve e-defter beratının elektronik, manyetik, optik araçlarla saklanması ve ibraz edilmesi gerekiyor. Defter ve beratın kâğıda bastırılarak saklanması söz konusu değil.

E-FATURA İLE E-DEFTER ARASINDAKİ İLİŞKİ

- E-defter tutmak isteyen anonim veya limited şirket statüsündeki mükelleflerin öncelikle e-fatura uygulamasına kayıtlı kullanıcı haline gelmeleri gerekmektedir. 8E-Fatura Uygulamasını fiilen kullanıyor olma şartı bulunmaktadır, kullanma izni almış olmak yeterlidir.)
- E-faturayı entegrasyon yöntemiyle kullanan mükelleflerin e-defteri de mevcut entegrasyonlarına dahil etmesi mümkündür. E-defterin XBRL-GL teknolojisi, e-faturanın e-defter içinden referanslanmasını mümkün kılmaktadır.

Defterlerini elektronik defter biçiminde tutmaya başlayanlar, ilgili defterlerini kâğıt ortamında tutamıyorlar. Elektronik defter tutanlar, defterlerine ait kayıtların bozulması, silinmesi, zarar görmesiyle olağanüstü durumların meydana gelmesi halinde, durumu 15 gün içinde Başkanlığa bildirmek ve kayıtları nasıl tamamlayacağına ilişkin ayrıntılı bir plan sunmak zorunludur. E-defter tutanlar, bu defterleri ve muhafaza ettikleri bilgi işlem sistemlerinin haczedilmesi veya el konulması halinde, durumu en geç üç iş günü içinde Gelir İdaresi Başkanlığı'na bildirmeleri gerekiyor. Elektronik defter tutma sürecinde hesap döneminin ilk ayının beratının alınması açılış onayı, son ayının beratının alınması ise kapanış onayı yerine geçiyor.

Gerçek kişiler elektronik defterlerini, ilgili olduğu ayı takip eden ayın son gününe kadar (Aralık ayına ilişkin defterler gelir vergisi beyannamesinin verilme süresinin sonuna kadar) kendilerine ait güvenli elektronik imza ile imzalar. Tüzel kişiler elektronik defterlerini, ilgili olduğu ayı takip eden ayın son gününe kadar (Hesap döneminin son ayına ait defterler kurumlar vergisi beyannamesinin verilme süresi sonuna kadar) kendilerine ait mali mühür ile onaylar. İmzalı veya mühürlü defterler için berat dosyaları oluşturulur ve bu dosyalar Elektronik Defter Uygulaması aracılığıyla Gelir İdaresi Başkanlığı'nın onayına sunulur. Başkanlık, mali mühürünü de içeren beratlar elektronik defter tu-

ÖZELLİKLE BÜYÜK İŞLETMELERİN İÇ VE DIŞ DENETİMLERİNDE STANDART BİR VERİ FORMATININ OLMASI BU İŞLETMELERİN YÖNETİM VE DENETİM FAALİYETLERİNİ OLUMLU YÖNDE ETKİLEMESİ AVANTAJINI SAĞLAR.

tanlar tarafından indirilerek istenildiğinde ibraz edilmek üzere ilgili olduğu elektronik defterlerle birlikte muhafaza eder.

VERGİ İÇİN MUHASEBEDEN, BİLGİ İÇİN MUHASEBEYE GEÇİŞ

Bir işletmede e-deftere geçilebilmesi için mevcut kullanılan muhasebe programının www.edeFTER.gov.tr adresinde yayınlanan kılavuzlarda belirtilen format, standart ve diğer teknik hususları sağlaması gerekir. Bir yazılımın (programın) uyumlu yazılım olması için Gelir İdaresi Başkanlığı'nca yapılacak testleri başarıyla geçmesi gerekiyor. Başkanlık da, ilgili internet adresinde uyumlu yazılımları ilan eder.

Yıl içinde e-defter uygulamasına geçen mükelleflerin, e-defter tutmaya başladıkları tarih itibarıyla eski defterlerine kapanış tasdiki yaptırarak, genel hükümler çerçevesinde muhafaza etmeleri gerekir. Uygulamanın başlangıcı itibarıyla sadece yevmiye defteri ve büyük (kebir) defter elektronik olarak tutulur.

Herhangi bir kesinti veya sistem arızası nedeniyle beratların başkanlık tarafından onaylanması işleminin gerçekleşmemesi durumunda söz konusu beratlar, gerçek kişi mükellefler için nitelikli elektronik imza veya mali mühür, tüzel kişi kamu kurum ve kuruluşlarıyla, tüzel kişiliği olmayan ortaklıklar için mali mühürle, zaman damgalı olarak imzalanır veya onaylanır. Bu kapsamda kullanılacak olan zaman damgaları TUBİTAK-BİLGEM Kamu Sertifikasyon Merkezi'nden temin edilir.

Fatura ve defterlerin kâğıt ortamından elektronik ortama alınması, en başta hammadde olan ağacın kesilmesinin önüne geçerek, arşivleme, posta, baskı, tasdik ve saklama maliyetlerini azaltacaktır. Fatura ve defterlere ulaşımı hızlandıracaktır. Ulusal ve uluslararası firmalarda iç ve dış denetim kolaylaşacak, uzaktan denetim imkânı sağlanacaktır. Kayıt ve raporlama (finansal tablo oluşturma) çok daha kolay olacak, klavyede tanımlı birkaç tuşla çok kısa sürede kayıt yapılabilecek ve finansal tablolar oluşturulabilecektir. E-fatura ve e-defter uygulamalarının bütün ticari faaliyetleri kapsam altına almasıyla birlikte, İşletmelerde personel maliyeti azalacaktır. Vergi için, muhasebeden, bilgi için muhasebeye geçişin en büyük adımlarından biri olacaktır.

SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİR VE SORUMLU ORTAK BAŞ DENETÇİ **NACİ ALKAN**

1971 yılında Artvin de doğan Naci Alkan, Dumlupınar Üniversitesi İşletme Fakültesi'nden 1993 yılında mezun oldu. 1998 yılında Serbest Muhasebeci Mali Müşavir olarak kendi ofisini açtı. Bağımsız bir denetim şirketinde eş zamanlı olarak bağımsız denetim yapmaya başlayan Alkan, Sermaye Piyasası Kurulu'nun (SPK) Bağımsız Denetim Lisanslama sınavlarına girerek SPK'dan lisans aldı. 10 yıl sonra başka bir bağımsız denetim şirketinin kuruluşunda Sorumlu Ortak Baş Denetçi olarak görev aldı. 2008 yılında Ankara Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası (ASMMMO) Disiplin Kurulu Üyeliği, 2010-2013 döneminde ASMMMO Yönetim Kurulu Sayman Üyeliği yaptı. Halen ASMMMO Yönetim Kurulu Üyeliği

devam eden Alkan'ın, Oda bültenleri ve çeşitli dergilere yazmakta, ayrıca ekonomiyle ilgili radyo ve televizyon programları yapmaya devam etmektedir.